

Staingylpen

Sundre fågelstations medlemsblad
Nr 1/2 2024

Innehåll

	Sida
Sundregruppen och Sundre fågelstations styrelse	3
Ringmärkning i Sundre socken	4
Ordförande har ordet	5
Sundre fågelstations verksamhet våren 2023	6
Återfynd och kontroller	13
Populationen av lövsångare på Gotland minskar drastiskt	15
Fem år av extraveckor	19
Observationer i fält	21
Rapport från årsmöteshelgen	22
Rapport från introduktionskurs	24
Hösten 2024	25
TACK!	26

Blåhake.

Sundregruppen och Sundre fågelstations styrelse

Ordförande

Mathias Wilson, Stockholm
mathiaswilsonhalla@
outlook.com
0739-97 53 13

Vice ordförande

Anders Tengholm, Uppsala
anders.tengholm@gmail.
com
0707-31 00 62

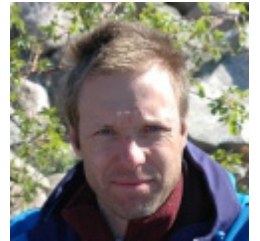
Sekreterare

Per Johan Ulfendahl, Uppsala
perjohan.ulfendahl@telia.com
0705-77 21 75

Kassör

Björn Lilja, Visby
lilja.b@telia.com
0705-31 95 86

Ledamot

Thomas Wenninger, Grötlingbo
thomas.wenninger.56@gmail
.com
0739-59 07 05

Ledamot

Fredrik Henriksson, Visby
fredrikhenriksson@hotmail
.se

Webmaster

Lars Anmark, Burgsvik
lars.anmark@holmbo.se
0705-41 21 37

Sundregruppen

E-post: info@sundrefagelstation.se
Hemsida: www.sundrefagelstation.se
Plusgiro: 45 97 36-5
Swish-nummer: 123 600 75 79
Organisationsnummer: 834001-9515

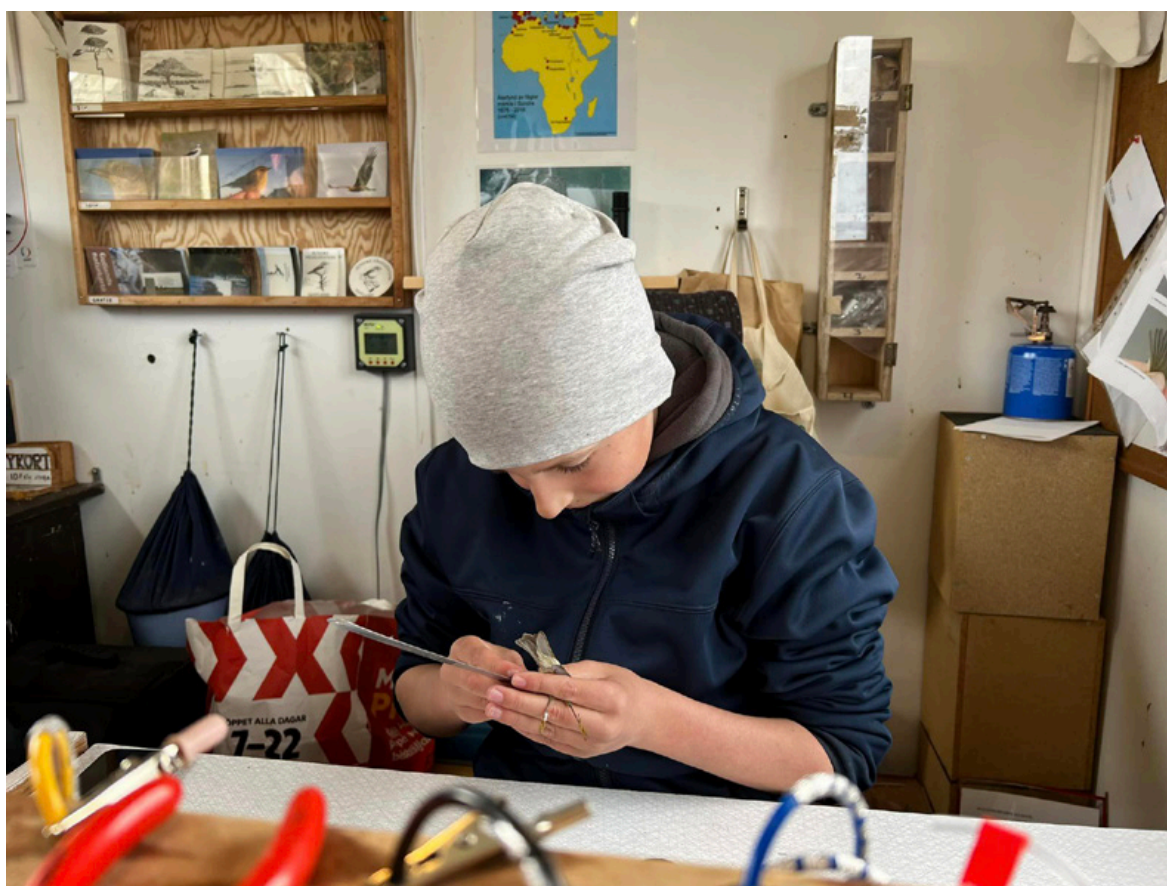
Redaktör Staingylpen: Mathias Wilson

Ringmärkningen i Sundre socken

Under våren 2024 har vi som vanligt framförallt fångat fåglar med slöjnet i vårt märkområde. Dessa står uppe på bestämda platser år efter år för att möjliggöra så kallad standardiserad märkning vilket ger pålitliga siffror som går att använda för jämförelser över tid. Vi har även haft en härlig årsmötesträff med umgänge, skådning, intressanta föreläsningar och god mat för föreningens medlemmar.

Glädjande är också att vi har fått gott om besök runt ringmärkarboden under säsongen, framförallt förstås när väder och vind erbjuder förutsättning för både bra skådning och avkopplande fika.

En trevlig introduktionskurs i ringmärkning hölls en helg i maj där sju aspirerande assistenter och märkare fick göra en djupdykning i vår spännande vardag. Som alltid är det glädjande att se återväxt på stationen!

Albin, en återvändare från ungdomskursen 2023, fortsätter öva i labbet.

Att delta i verksamheten i Sundre är en häftig upplevelse! Vill du delta i verksamheten kontaktar du oss på **bokning@sundrefagelstation.se**. Även om du aldrig tidigare har varit med vid ringmärkning är du välkommen att besöka oss. För att arbeta som assistent krävs övning för att få gott handlag med fåglarna. När vi har tillräckligt med personal på plats lär vi gärna upp dig som assistent. Kontakta oss för att boka in en passande period. En vecka i Sundre är ett ypperligt tillfälle att uppleva fåglar i både nät och fält – det finns gott om tid att skåda fågel efter att den standardiserade märkningen avslutats för dagen. Och fåglar finns det i regel gott om! Om man vill se när det är störst behov av hjälp kan man kolla bokningsläget på:

<http://www.sundrefagelstation.se/bokning.html>

Verksamheten startades i Skoge 1976 av Per-Göran Bentz. Under en följd av år bedrevs den bara under vårarna, men från 1981 även på hösten vid Hoburgen. Verksamheten fick där alltmer standardiserade former och sedan hösten 1990 och våren 1999 bedrivs märkningen enbart vid Hoburgen och nästan uteslutande vid Hoburgen och nästan uteslutande inom de standardiserade perioderna 25 april – 8 juni och 25 juli – 15 september. Fr.o.m. 2020 inledde vi vårens märkning den 18 april i ett femårsprojekt. 16 september t.o.m. mitten av november har vi verksamheten igång i mån av bemanning.

Ordförande har ordet

Omvärlden

Så lägger vi änu en vår till handlingarna på Sundre fågelstation - den 26:e där vi bedrivit standardiserad fångst vid Hoburgen! Även om denna vår kanske inte har varit den mest belönande och spännande genom tiderna för stationens personal gör det inte siffrorna vi får in mindre relevanta - med ett klimat i förändring är miljöövervakning en grundsten i att se vad som sker i världen. Och då spelar en enskild fågel, dag eller säsong inte så stor roll utan det är med hjälp av de långa, obrutna serierna av jämförbar data som vi kan göra jämförelser. Många såna jämförelser kan ni se i det här numret av Staingylpen, inte minst när det gäller lövsångare. Missa inte sida 15-18!

Två fåglar med utländska ringar påminner också om att insatserna på stationen bidrar med viktig information för vidare forskning om fålarnas migration. Men med det sagt vill vi förstås ändå ha fler stordagar 2025!

Gotland

Tidigt i våras hade vi i styrelsen möte med Gotlands ornitologiska förenings styrelse och diskuterade våra gemensamma intressen och möjligheter till samarbeten i framtiden - här visade det sig finnas grogrund för många intressanta möten framöver!

Sundre

Även om tillväxten i fågelvärlden kanske kan ifrågasättas vid en snabb anblick på vårens siffror så är det annat i Sundregruppen - vi följde upp höstens ungdomskurs med en kurs för vuxna nu under våren och fick en mycket positiv respons. Faktiskt är fyra av sju deltagare på väg in i verksamheten igen efter sommaren.

Och återväxten bland våra lokala fåglar ska man nog inte dra för stora slutsatser om än. I stationens 100 holkar har iallafall nästan 300 ungar märkts under våren.

I Sundre är vackert att vara.

Välkommen till Sundre!

Nu stundar en ny spännande höst där vi ser fram emot många vackra morgnar, härligt umgänge, fina fågelmöten och fulla nät. Missa inte hösträffen som i år går av stapeln 11-13 oktober.

Om du är intresserad av att hjälpa till med vår viktiga miljöövervakning - hör av dig till oss. Du behövs!

/Mathias Wilson

Sundregruppens verksamhet våren 2024

Totalt märktes det 1336 fåglar inom den standardiserade fångsten som bedrivs från en timme före soluppgång till klockan 10:00 under perioden 25/4-8/6. De senaste 10 åren har snittet för standardiserad fångst på våren legat runt 2100 märkta fåglar, där 2019 stack ut med ett resultat på 3267.

Det är svårt att dra några slutsatser om varför årets resultat är så lågt, men det var på flera sätt en speciell vår. 8 april uppmärksammade Magnus Hellström i Facebookgruppen Ölandsskådarna att vår grann-ö fått besök av många arter långt tidigare än normalt, samt att en ladusvala ringmärktes redan 2 april - nytt rekord med 23 dagar! Därtill syntes en tornseglare på Sebybadet 7 april. Februari hade då varit rekordvarm över Centraleuropa och kanske hade detta satt igång en snabb flytt norrut? Om så var fallet var det inget som skulle visa sig i Sundres märksiffror där starten på säsongen blev kall och fågelfattig och den inledande extraveckan 18-24 april blev den sämsta av de fem genomförda. Även om värmen sedan kom i maj så ville inte fåglarna följa efter i någon större mängd. Normalt sett har vi ett par toppdagar varje säsong som sticker ut med antal fåglar nära eller över 200-strecket, ibland ytterligare 100 på det. Så blev icke fallet i år - bästa dagen gav blotta 91 märkningar.

Bland de fåglar som faktiskt fångades kan noteras att svarthättorna fortsätter en växande trend i näten - snittet per vår 1999-2008 var 45 stycken medan 2015-2024 gav 96 ringmärkta/vår: en ökning med över 100%! Vilket också avspeglas i att arten utgör en ökande andel av fångsten räknat i procent. Törnsångaren å andra sidan är på väg åt motsatt håll - motsvarande siffror är 135 kontra 80: en minskning med 41%. Glädjande är att höksångaren har ett så starkt resultat i år - hela 9 ringmärkta! En siffra som står sig bra mot senaste decenium där vi förvisso haft några noteringar med så många som 10, men också år med bara 1 märkt. Det är en häftig fågel som vi är stolta över att ha som något av en karaktärsart för stationen.

Vårens tyngsta fångst blev en nätt liten sak: Sundres 6:e dvärgsparv märktes 8 maj, och det blev dessutom en solskenshistoria - fågeln slet sig ur ett nät och flög sedan iväg och fastnade i ett annat! Hur många andra godbitar går man miste om på liknande sätt på en säsong kan man undra... Även två utländska kontroller höjer pulsen lite extra. 11 maj fångades en lövsångare med tysk ring och 22 maj en härmsångare märkt i Italien. Vi hoppas på att ha fått mer information om dessa till höstens Staingylp.

Som alltid ger en vecka på stationen också chans till förstklassig skådning och artlistan för våren innehåller guldorn, stäpphök, bredstjärtad labb, närbild med jorduggla, tre vitnäbbad islom, svartnäbbad islom, sommargylling, biätare och turturduva. Under några morgnar i juni har även alkorna räknats på väg till och från sina fiskelägen och Karlsöarna och det konstateras att hela 20 000 flyger förbi Hoburgen dagligen. Därtill förstås besök av många trevliga skådare!

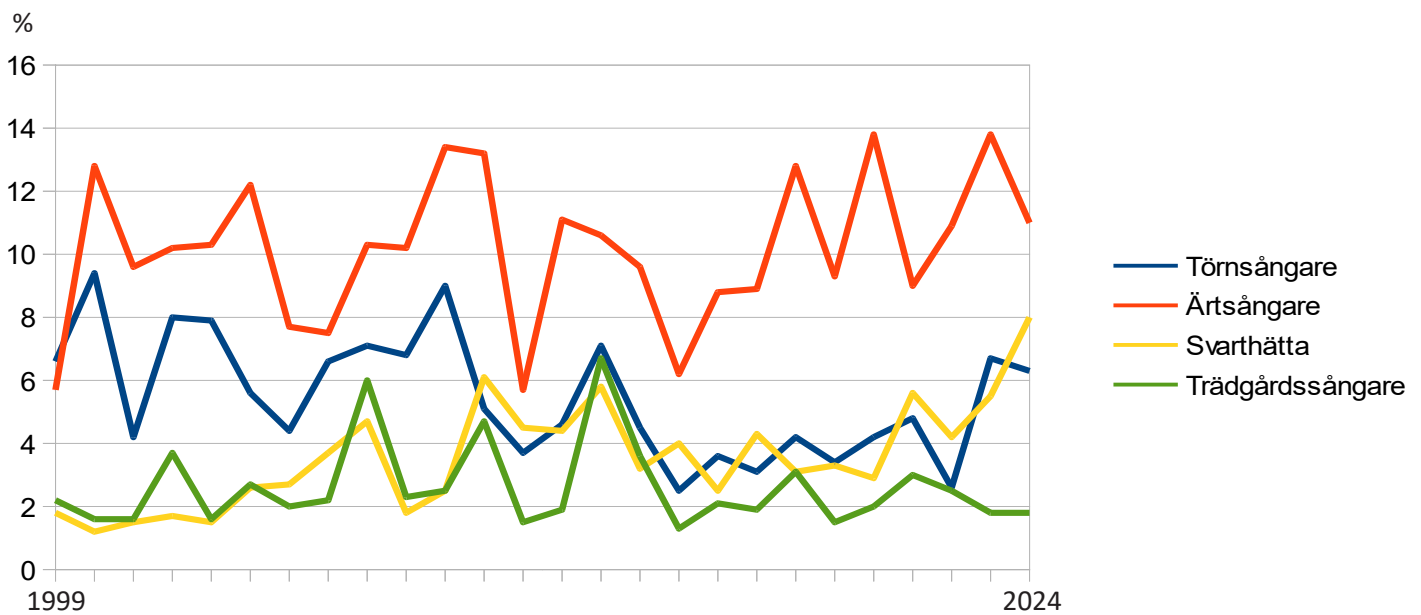
Siffror	
Standardiserad fångst:	1336
Extravecka:	91
Boungar:	286
Övrig märkning:	87
Totalt:	1800

Runt 30 personer har deltagit i verksamheten under säsongen och botten har vi gjort i stor komfort i Calles och Evas hus på Holmhällar som vi fick hyra fram till sista veckan på säsongen. Stort tack till er alla!

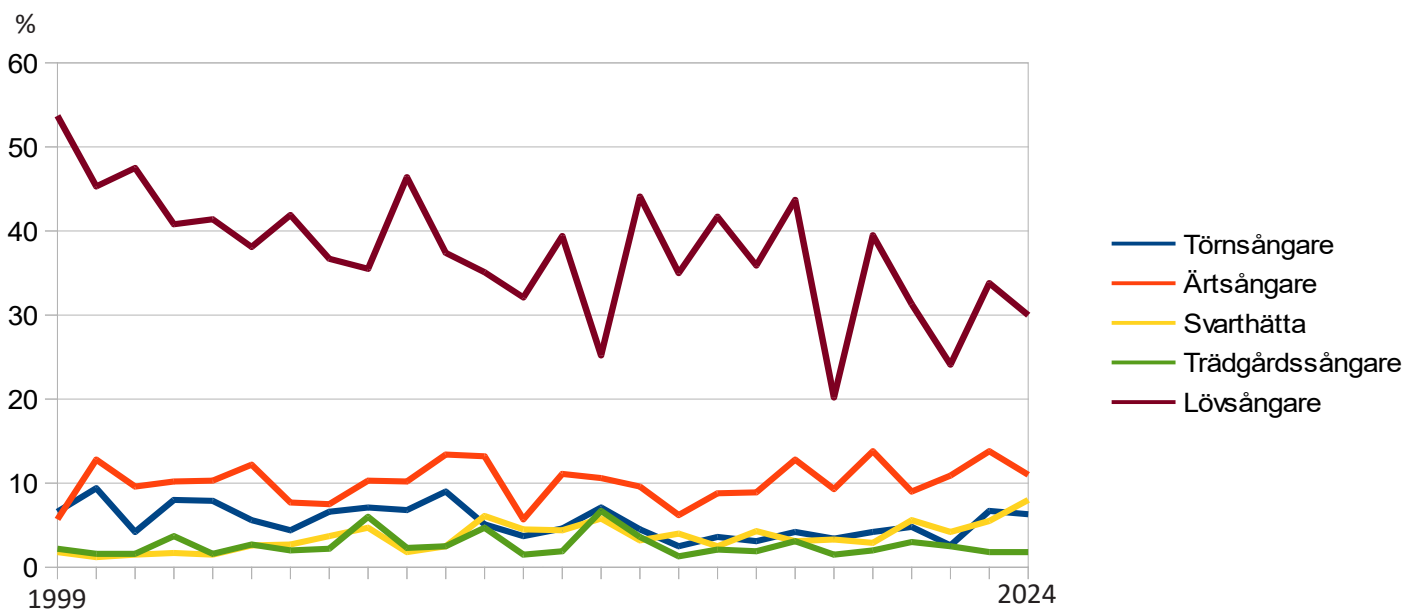

En av vårens 20 grönsångare.

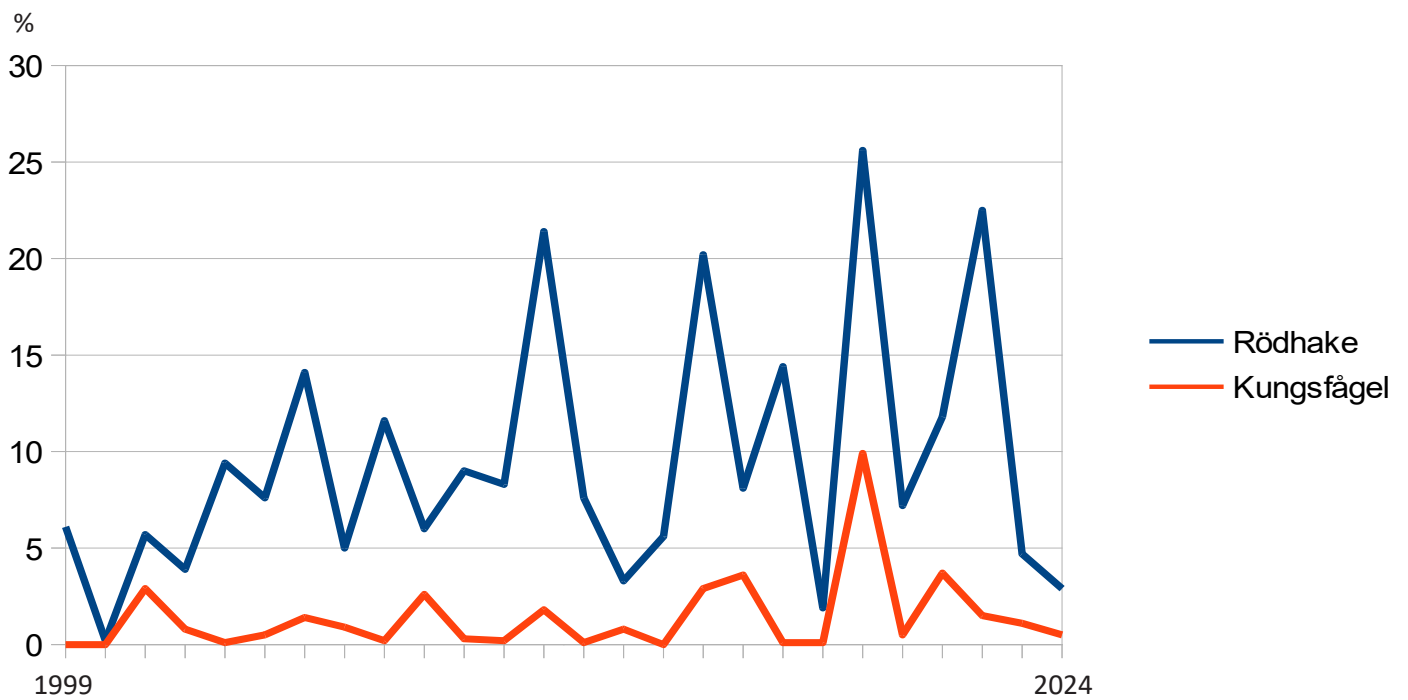
Våren 2024 i detalj

Andel Sylvia-sångare under vårarna, angett i procent. Svarthätta förefaller ha en uppåtgående trend över tid och tillsammans med ärtsångare och törnsångare jobbar den sig upp från en dipp i mitten av 2010-talet. Trädgårdssångaren har inte gjort samma upphämtning utan fortsätter ligga kvar relativt stabilt runt 2%.

Här ser vi som ovan andel Sylvia-sångare under vårarna, angett i procent men med tillägg av lövsångare. Förekomsten av de fyra sylviorna ter sig väldigt stabil jämfört med lövsångarens stora nedgång!

Som kontrast till tropikflyttarna i föregående diagram kan vi titta på två kortdistansflyttare: rödhake och kungsfågel, två arter som vi dessutom inte anpassat våra fångstperioder efter. Dessa arters förekomst i fångsten varierar kraftigt från vår till vår där kungsfågeln ibland helt uteblir. Rödhaken visar en tendens att komma i större antal under toppår senaste 15 åren. Även här anges förekomsten i procent.

Dvärgsparv! Stationens sjätte genom tiderna.

18-24 april	25-30 april	1-31 maj	1-8 juni
Ringduva 1	Större hackspett 3	Göktyta 3	Blåmes 1
Större hackspett 1	Blåmes 1	Större hackspett 1	Lövsångare 8
Talgoxe 2	Talgoxe 1	Törnskata 9	Rörsångare 2
Lövsångare 7	Lövsångare 60	Blåmes 3	Kärrsångare 2
Gransångare 14	Gransångare 53	Talgoxe 4	Härmsångare 8
Gransångare (collybita) 1	Gransångare (collybita) 1	Sånglärka 2	Svarthätta 8
Gransångare (abietinus) 2	Gransångare (tristis) 1	Ladusvala 1	Trädgårdssångare 3
Svarthätta 2	Grönsångare 1	Lövsångare 333	Höksångare 2
Kungsfågel 21	Svarthätta 63	Gransångare 23	Ärtsångare 9
Gärdsmyg 11	Ärtsångare 19	Gransångare (collybita) 1	Törnsångare 8
Stare 1	Kungsfågel 4	Grönsångare 19	Stare 3
Koltrast 4	Gärdsmyg 12	Lundsångare 1	Rödhake 3
Taltrast 3	Björktrast 2	Sävsångare 2	Halsbandsflugsnappare 4
Röd hake 13	Taltrast 7	Busksångare 1	Mindre flugsnappare 1
Röd stjärt 2	Röd hake 22	Rörsångare 3	Svart rödstjärt 1
Bofink 1	Svartvit flugsnappare 3	Kärrsångare 3	Röd stjärt 1
Bergfink 2	Halsbandsflugsnappare 3	Härmsångare 66	Sädesärla 1
Hämpling 1	Röd stjärt 8	Svarthätta 36	Bofink 3
Steglits 1	Stenskvätta 1	Trädgårdssångare 22	Stenknäck 1
Grönsiska 1	Järnsparv 4	Höksångare 7	Grönfink 1
Summa 91	Trädpiplärka 1	Ärtsångare 120	Hämpling 4
Arter 18	Bofink 2	Törnsångare 77	Summa 74
(Exklusive underarter)	Grönfink 1	Kungsfågel 4	Arter 21
År fem av ett femårigt projekt för att kartlägga möjlig tidigarelagd flytt hos tropikflyttare pga varmare klimat.	Hämpling 2	Gärdsmyg 3	(Exklusive underarter)
	Grönsiska 4	Stare 6	
	Summa 279	Koltrast 8	
	Arter 23	Björktrast 1	
	(Exklusive underarter)	Taltrast 6	
		Grå flugsnappare 18	
		Röd hake 15	
		Blå hake 4	
		Näktergal 14	
		Svartvit flugsnappare 40	
		Halsbandsflugsnappare 6	
		Mindre flugsnappare 7	
		Svart rödstjärt 1	
		Röd stjärt 60	
		Buskskvätta 2	
		Stenskvätta 4	
		Järnsparv 3	
		Sädesärla 7	
		Trädpiplärka 1	
		Bofink 8	
		Rosenfink 5	
		Grönfink 5	
		Hämpling 16	
		Gulsparr 1	
		Dvärgsparv 1	
		Summa 983	
		Arter 47	
		(Exklusive underarter)	

Totalsumma standardfångst: 1336

Extra märkning 9-18 juni samt vårens holkmärkning

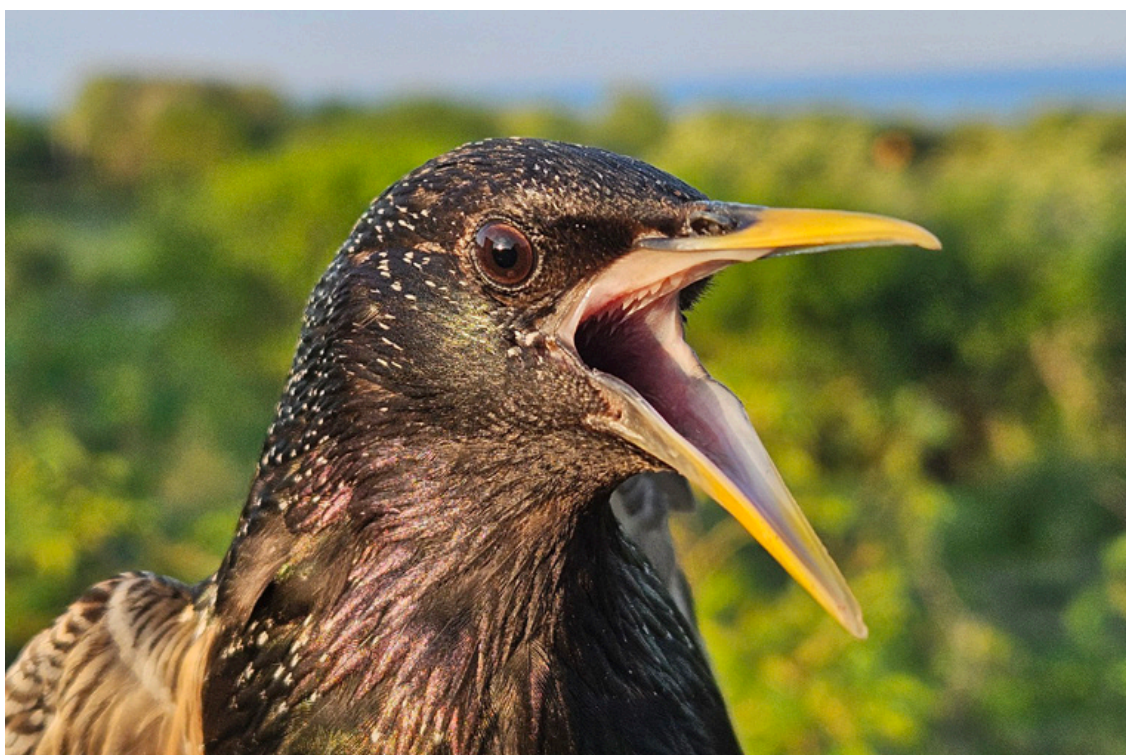
Likt föregående år lät vi näten sitta uppe en dryg vecka efter avslutad säsong med förhoppningar om att fånga fler Acrocephalussångare - till skillnad från förra året gav det den här gången inte önskat resultat och hela veckan blev relativt fågelfattig.

Inte vad märkarna hoppats på förstås, men: ett svagt resultat är också ett resultat!

Stationen har även 100 fågelholkar där vi märker boungar, i år blev totalsiffran 286 nya ringar.

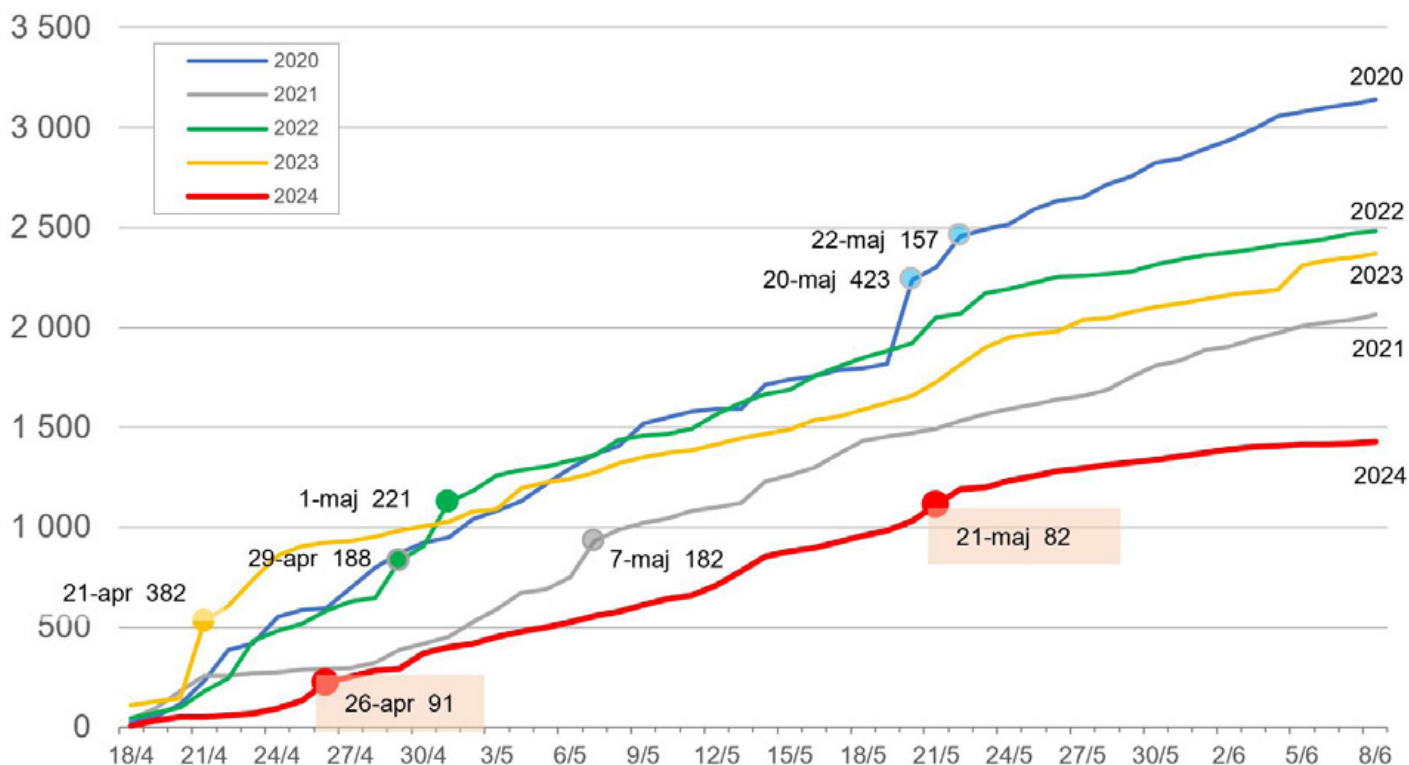
I märkområdet	
Lövsångare	2
Gransångare	1
Härmsångare	1
Svarthätta	2
Trädgårdssångare	1
Ärtsångare	9
Törnsångare	3
Stare	19
Koltrast	9
Björktrast	1
Taltrast	2
Halsbandsflugsnappare	2
Sädesärla	8
Bofink	2
Hämpling	3
Summa	65
Arter	15

I holkar	
Göktyta	8
Svartmes	10
Talgoxe	126
Ärtsångare	2
Stare	120
Halsbandsflugsnappare	22
Sädesärla	4
Hämpling	2
Summa	286
Arter	8

De flesta starar som märks på stationen får sin ring i holken, denna gick istället i nät.

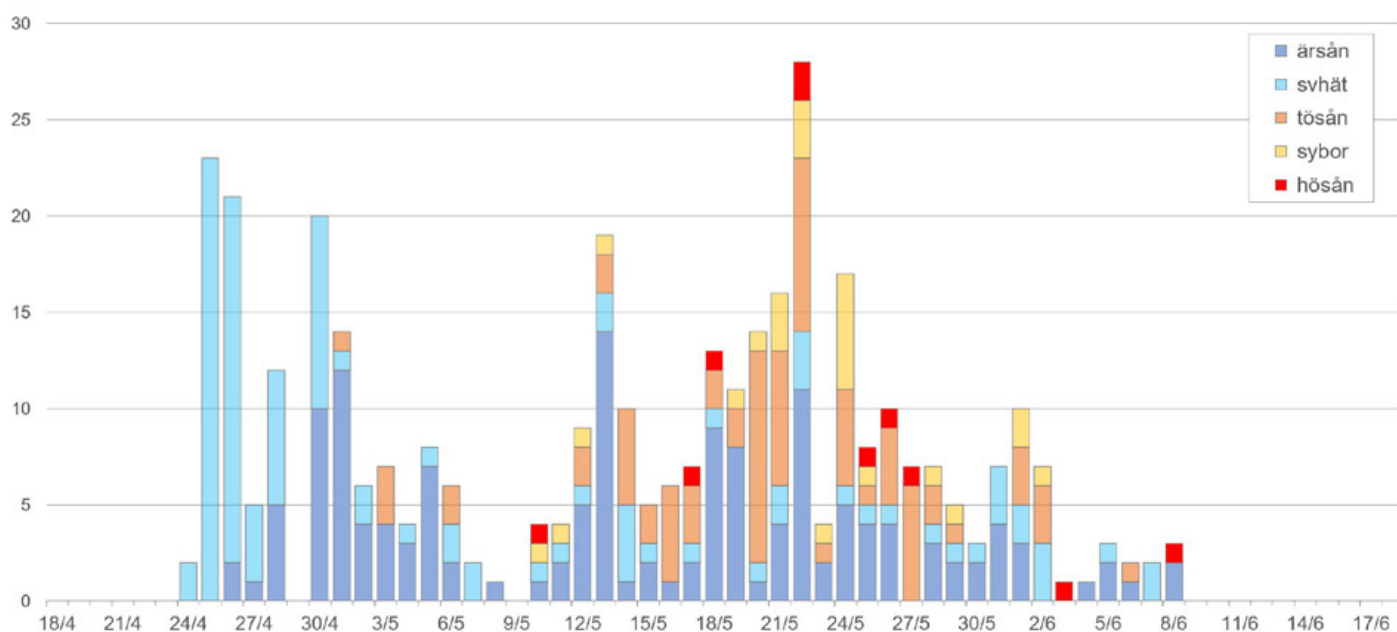
VÅRARNA 2020-2024 - ackumulerad ringmärkning (18/4 - 8/6)

Här ser vi den sammlagda märkningen dag för dag under de senaste fem åren. Eftersom sammanställningen även innehåller resultat från insatser utanför standardiserade perioden är siffrorna inte helt rättvisande att göra jämförelser av fågeltillgången av, men vi kan iallafall konstatera att dagar med extra mycket fågel i näten nästan helt uteblev 2024.

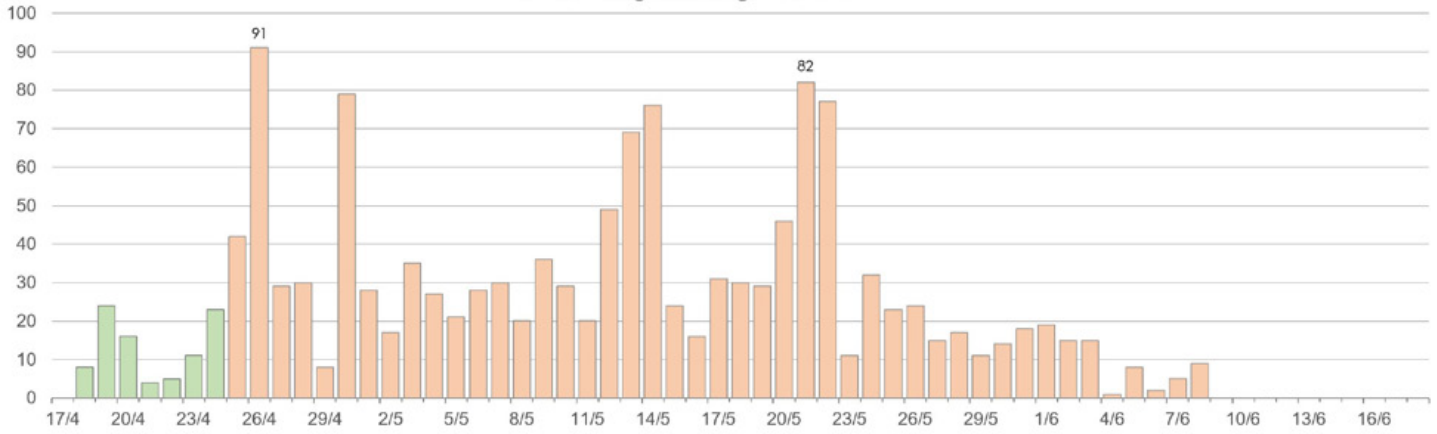
T.ex. ser vi att det i maj 2020 var först en dag med hela 423 fåglar i nät, sedan 157 ett par dagar senare. Bästa dagen 2021 gav 182, rekordet 2022 blev 221 och 2023 382 redan under extraveckan. Motsvarande antal saknas för denna vår vilket förstås bidrar till årets låga resultat.

Sylvia-arter våren 2024

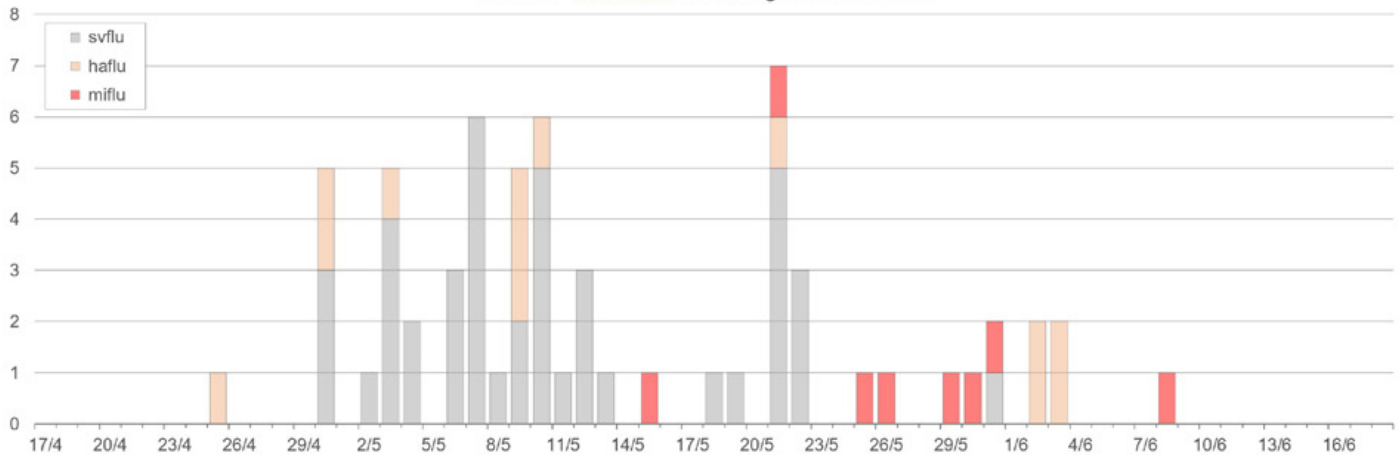
Förekomst dag för dag av ärtsångare, svarthätta, törnsångare, trädgårdssångare och hörsångare. Här syns tydligt att svarthättorna kommer först tätt följda av ärtsångarna. Sedan dröjer det en vecka eller två innan övriga arter börjar anlända.

Sundre - ringmärkning våren 2024

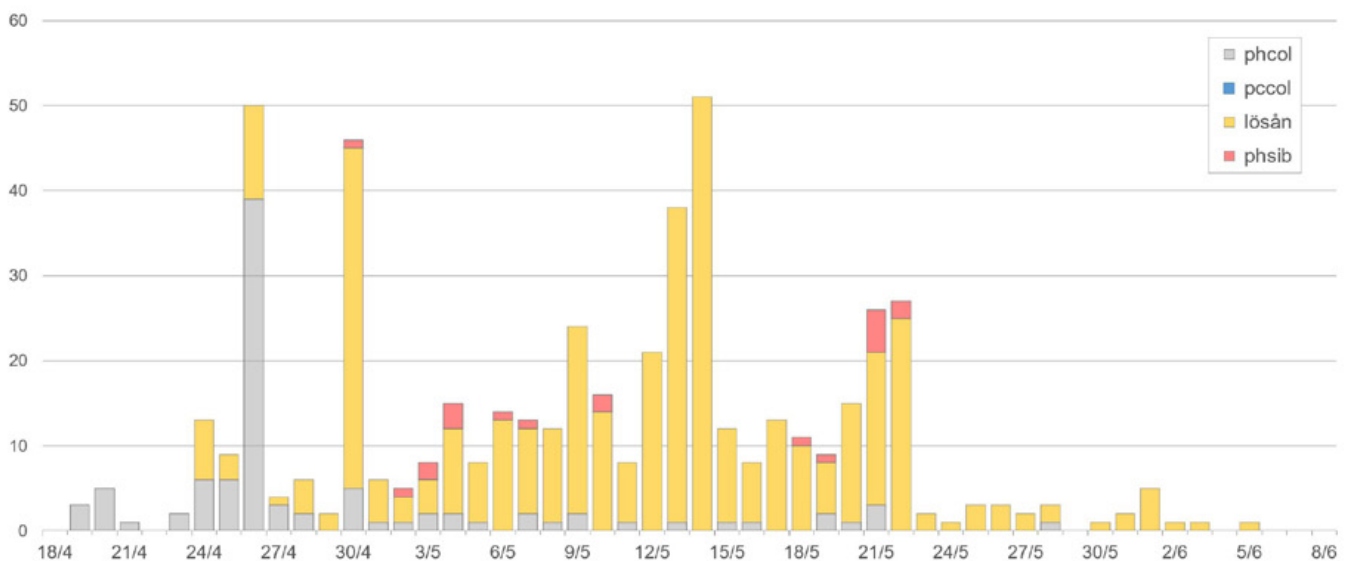
Antal ringmärkta fåglar per dag. Dagen med 91 fåglar, 26 april, fångades hela 39 gransångare. 21 maj, då totalen blev 82, dominerade lövsångaren i gott sällskap av härmsångare.

Sundre - *Ficedula*-märkningar våren 2024

Antal märkta fåglar av svartvit flugsnappare, halsbandsflugsnappare och mindre flugsnappare.

Sundre - *Phylloscopus*-arter våren 2024

Antal märkta gransångare, lövsångare och grönsångare.

Återfynd och kontroller

Kontroller av i Sundre märkta fåglar (röd markering på kartan):

- 1. 8077796 Hornuggla** Märkt 2021-10-18
Kontrollerad av ringmärkare FINLAND, HYVINKÄÄ, NEITSYTSAAARI
1 år 345 dagar, 557 km från märkplats
- 2. 3E 44587 Taltrast** Märkt 2022-09-20
Nyligen död. Skjuten. SPANIEN, ALICANTE, BENIARRÉS
1 år 42 dagar, 2423 km från märkplats.
- 3. DL 07282 Rödhake** Märkt 2023-09-07
Funnen död RYSSLAND, VOLOGDA, BABAEVO
213 dagar, 1076 km från märkplats
- 4. DL 06384 Ärtsångare** Märkt 2023-08-06
Kontrollerad av ringmärkare ÅLAND, LÅGSKÄR BIRD OBSERVATORY
274 dagar, 371 km från märkplats
- 5. UR 6512 Kungsfågel** Märkt 2023-09-27
Kontrollerad av ringmärkare BELGIEN, WEST-VLAANDEREN, ZWIN
38 dagar, 1140 km från märkplats
- 6. 3608924 Törnskata** Märkt 2023-08-12
Funnen död, flugit mot glasruta VÄSTERGÖTLAND, OLSFORS, KONUNGSGÄRDE
328 dagar, 338 km från märkplats
- 2KT40470 Talgoxe** Märkt 2021-10-24
Kontrollerad av ringmärkare SVERIGE, GOTLAND, FALUDDEN, RUDVIER
1 år 217 dagar, 16 km från märkplats
- DK 25060 Halsbandsflugsnappare** Märkt 2022-08-22
Kontrollerad av ringmärkare SVERIGE, GOTLAND, FALUDDEN, LASSES
297 dagar, 15 km från märkplats

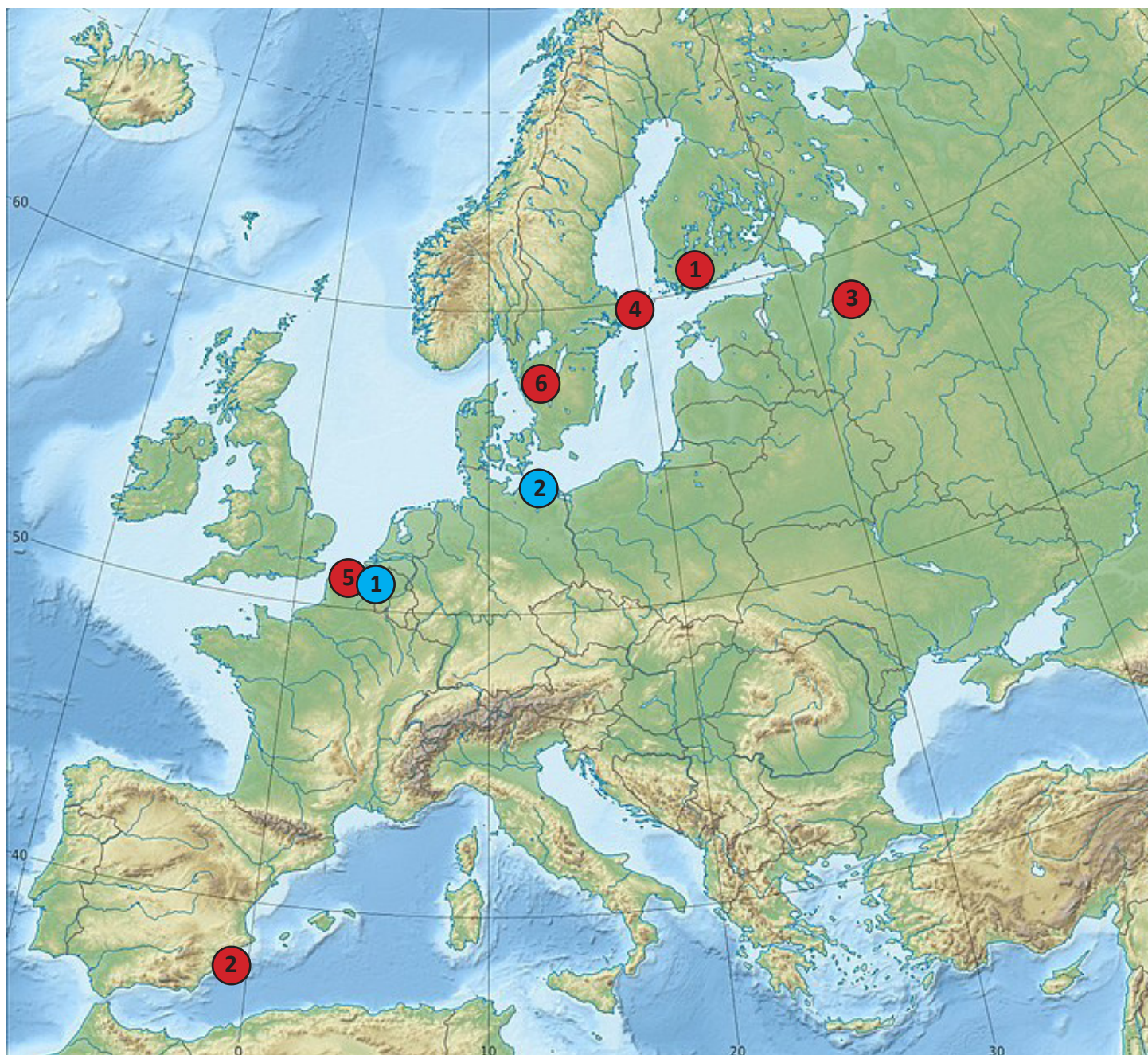
Kontroller av fåglar märkta utomlands (blå markering på kartan):

- 1. 17835344 Blåmes** Märkt som årsunge BELGIEN, LIMBURG, NEREM 2022-10-19
Kontrollerad 2023-10-09
355 dagar, 1071 km från märkplats
- 2. SX 5099 Lövsångare** Märkt som 1+, TYSKLAND, MECKLENBURG-VORPOMMERN 2023-08-29
Kontrollerad 2024-05-11
256 dagar, 398 km från märkplats

Kontroller av fåglar märkta i övriga Sverige:

- DD 81866 Halsbandsflugsnappare** Kontrollerad 2023-07-29
Märkt som bounce GOTLAND, FIDE, TUVIKEN
50 dagar, 22 km från märkplats
- DC 57999 Halsbandsflugsnappare** Kontrollerad 2023-08-12
Märkt som bounce GOTLAND, ÖJA, RONARVE
59 dagar, 16 km från märkplats

- 1HA94662 Blåmes** Kontrollerad 2023-11-05
Märkt som bounge GOTLAND, FIDE, NYGRANNE
162 dagar, 22 km från märkplats
- 1GA55829 Blåmes** Kontrollerad 2023-10-28
Märkt som bounge GOTLAND, FALUDDEN, LASSES
142 dagar, 15 km från märkplats
- 1GA55564 Blåmes** Kontrollerad 2023-10-09
Märkt som bounge GOTLAND, FALUDDEN, RUDVIER
131 dagar, 16 km från märkplats
- 1GA55325 Blåmes** Kontrollerad 2023-10-09
Märkt som bounge GOTLAND, BURGSVIK, ÖJA
128 dagar, 16 km från märkplats
- 1HA94751 Blåmes** Kontrollerad 2023-10-09
Märkt som bounge GOTLAND, FIDE, GRUNNET
136 dagar, 19 km från märkplats

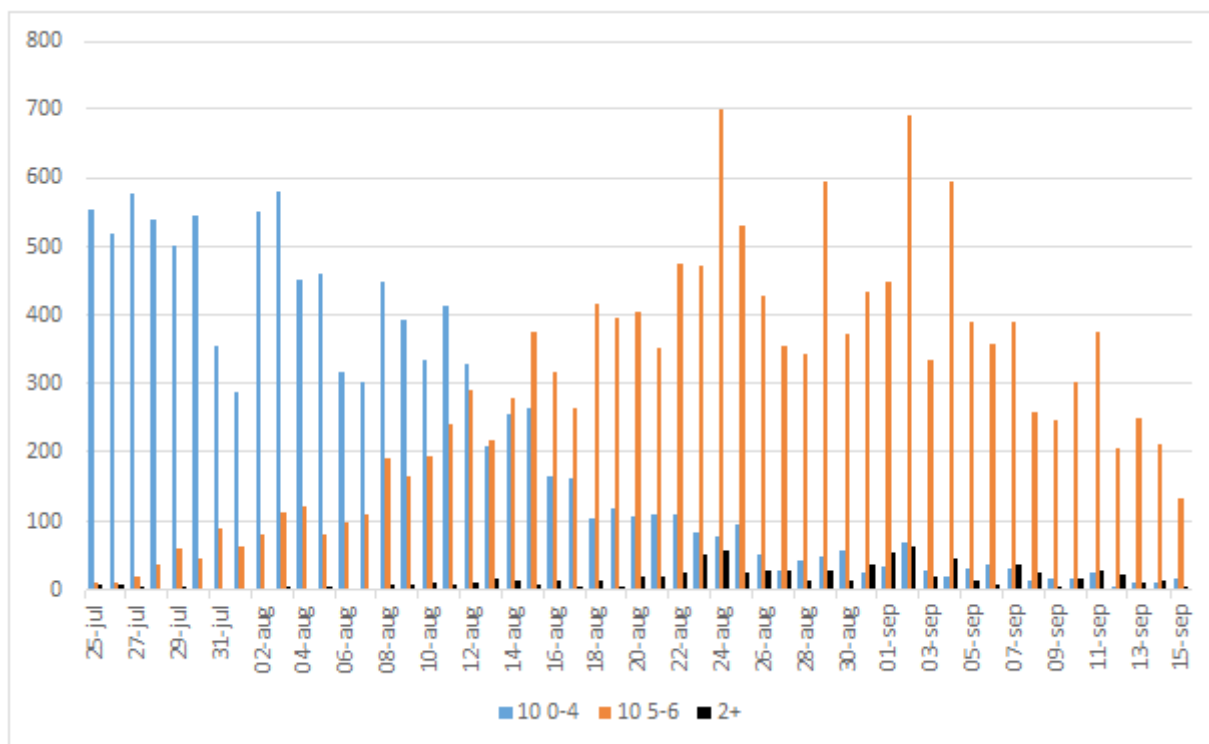
Populationen av lövsångare på Gotland minskar drastiskt

Rapport från en pågående utvärdering av Sundregruppens ringmärkningsdata.

Ringmärkningscentralen vid Naturhistoriska riksmuseet rapporterade i ett pressmeddelande (mars 2024) om en "en oroande minskning av lövsångare i svensk ringmärkning, Sveriges vanligaste fågel". Baserat på den ringmärkning som sker i Sverige konstaterades att antalet ringmärkta lövsångare halverats mellan 2020 och 2023. Även i Sundregruppens ringmärkning är detta tydligt; i Staingylpen no 2 2022 konstaterades att "Lövsångaren backar kraftigt över tid". Motsvarande minskning har även skett i t ex England där minskningen antas orsakas av den pågående klimatförändringen med ett allt varmare klimat.

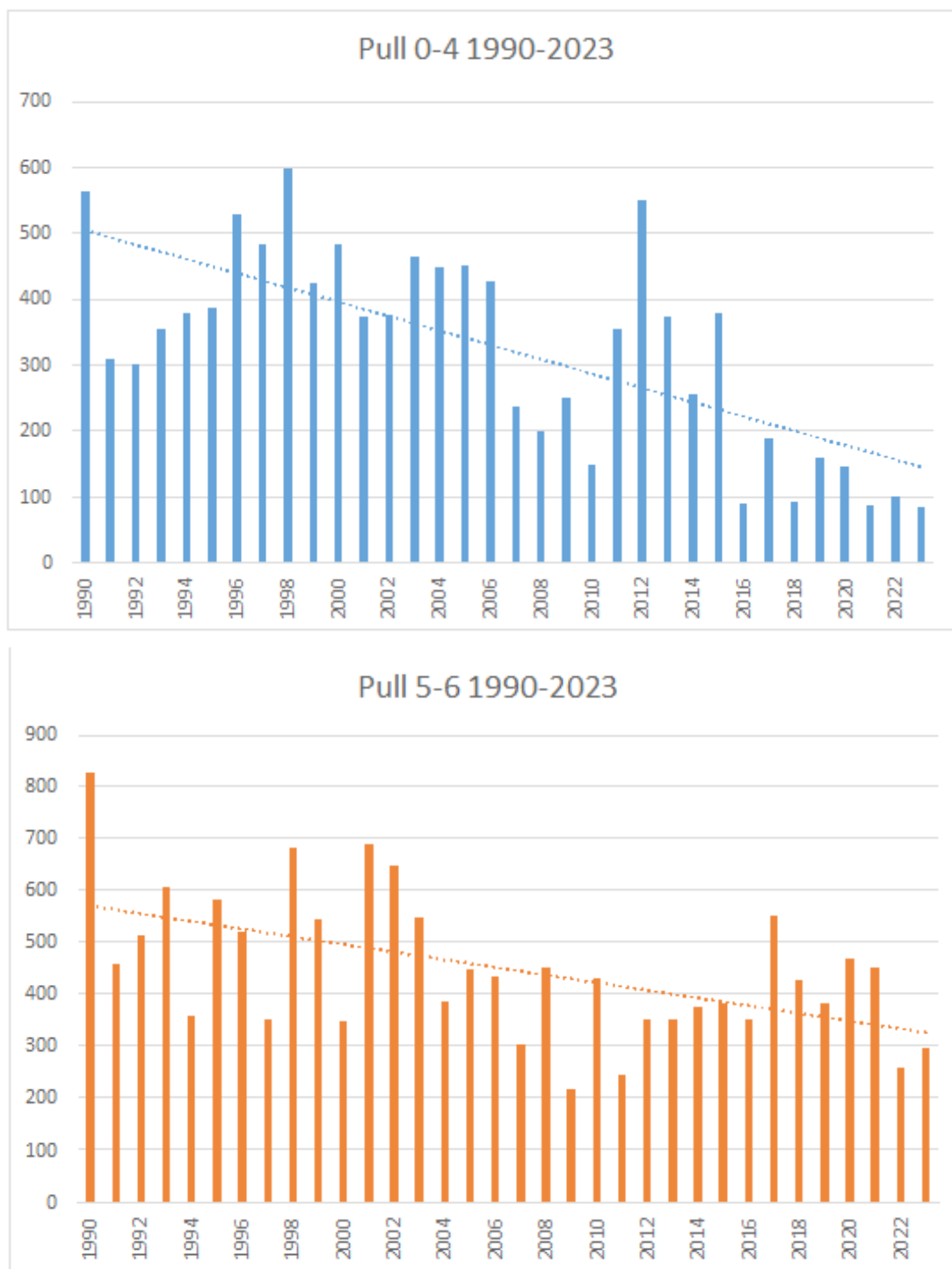
Lövsångaren delas i vår del av Europa upp i två underarter; den sydliga *Phylloscopus trochilus trochilus* och den nordliga *Phylloscopus trochilus acredula*. De båda underarterna har olika flyttvägar och övervintringsområden. De sydliga lövsångarna flyttar mot sydväst till tropiska Västafrika medan de nordliga flyttar mot sydöst till östra och södra Afrika. De på Gotland häckande lövsångarna tillhör den sydliga populationen. I ringmärkningen vid Hoburgen fångas både lokala (gotländska, dvs sydliga) och förbifyttande (nordliga) lövsångare. Vi ställde oss frågan; vilken population är det som minskar? Eller kanske minskar båda? Går det att fastställa hur det går för specifikt de gotländska lövsångarna?

Vi analyserade data från den standardiserade ringmärkningen under höstperioden 25/7-15/9 1990-2023. Totalt fångades under denna period närmare 27 000 lövsångare. Den absoluta majoriteten av dessa är ungfåglar, dvs födda strax innan vi fångar dem inför/under deras första höstflyttning. Förutom vinglängd, vikt och bedömning av mängd upplagrat fett (energi inför flyttningen) noteras också pullstatus, dvs hur stor andel fjädrar i pulldräkten som har bytts till ungfågelsdräkt (skala 0-6; där 6 står för att alla kropps fjädrar är bytta). Flyttning sker först då fågeln nått pullstatus 5-6. Med andra ord kan vi vara säkra på att fåglar med pullstatus 0-4 är lokala, födda på Gotland. Figuren nedan visar det totala antalet fångade lövsångare fördelat på gamla (2+) fåglar och på ungfåglar med pull 0-4 respektive 5-6 under höstsäsongerna 1990-2023. Som synes fångas nästan bara ungfåglar. Perioden 25/7-15/9 täcker väl lövsångarens flyttningsförlopp (fåglar med pull 5-6) men däremot inte hela den period då ungfågarna företar lokala rörelser för att födosöka och lära sig omgivningarna; då de har pullstatus 0-4.

FIGUR 1. Antal fångade ungfåglar (10) med pullstatus 0-4 respektive 5-6, samt antal gamla (2+) fåglar, per datum under den standardiserade ringmärkningen 25/7-15/9.

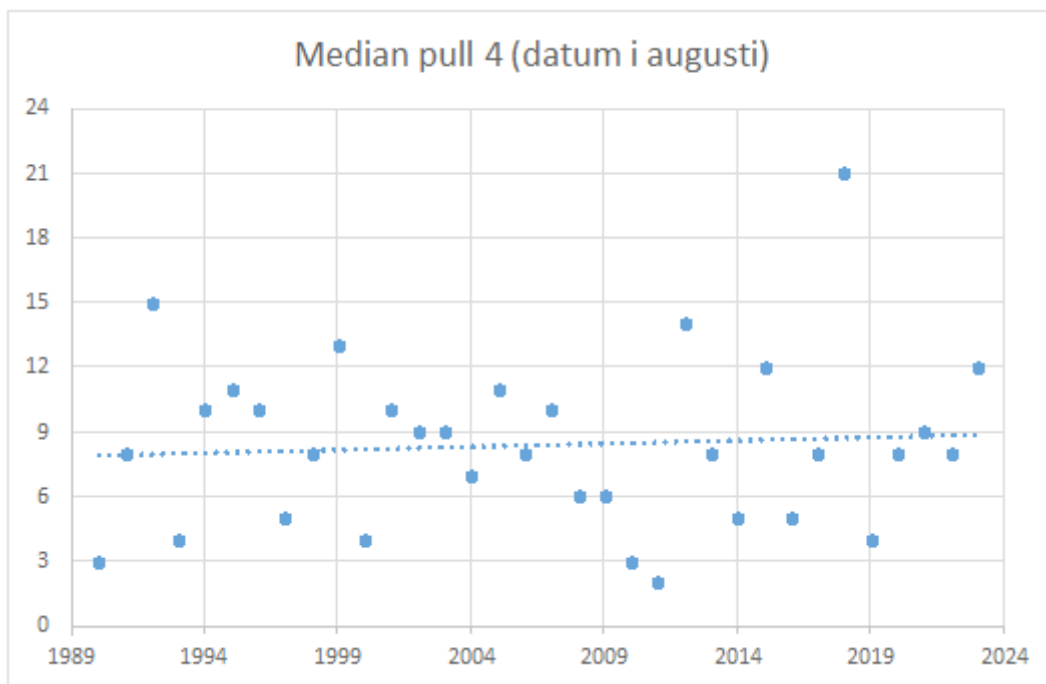
Med hjälp av pullstatus kan vi med andra ord skilja ut de ungfåglar som säkert är födda på Gotland (de med pullstatus 0-4). Figur 2 visar antalet ringmärkta ungfåglar med pull 0-4 respektive 5-6 under de 34 år som höstringmärkningen pågått. Som framgår minskar de med pull 0-4, dvs de säkert gotländska, kraftigt. Mellan perioderna 1990-2006 och 2007-2023 är minskningen ca 50% och räknat på de senaste åtta åren (2016-2023) är minskningen hela 72%. Även de med pull 5-6, dvs flyttande fåglar, minskar. I och med att dessa utgörs av en blandning av lokala gotländska (som ruggat färdigt) och förbiflyttande nordliga lövsångare kan vi inte säga om minskningen utgörs av de gotländska eller om även de nordliga lövsångarna minskar.

FIGUR 2. Antal ringmärkta ungfåglar med pullstatus 0-4 respektive 5-6 under perioden 1990-2023. Den streckade negativa trendlinjen visar en signifikant minskning (Rank Correlation) $rs = -0,6809$, $p < 0,001$ för pull 0-4 och $rs = -0,4857$, $p < 0,01$ för pull 5-6.

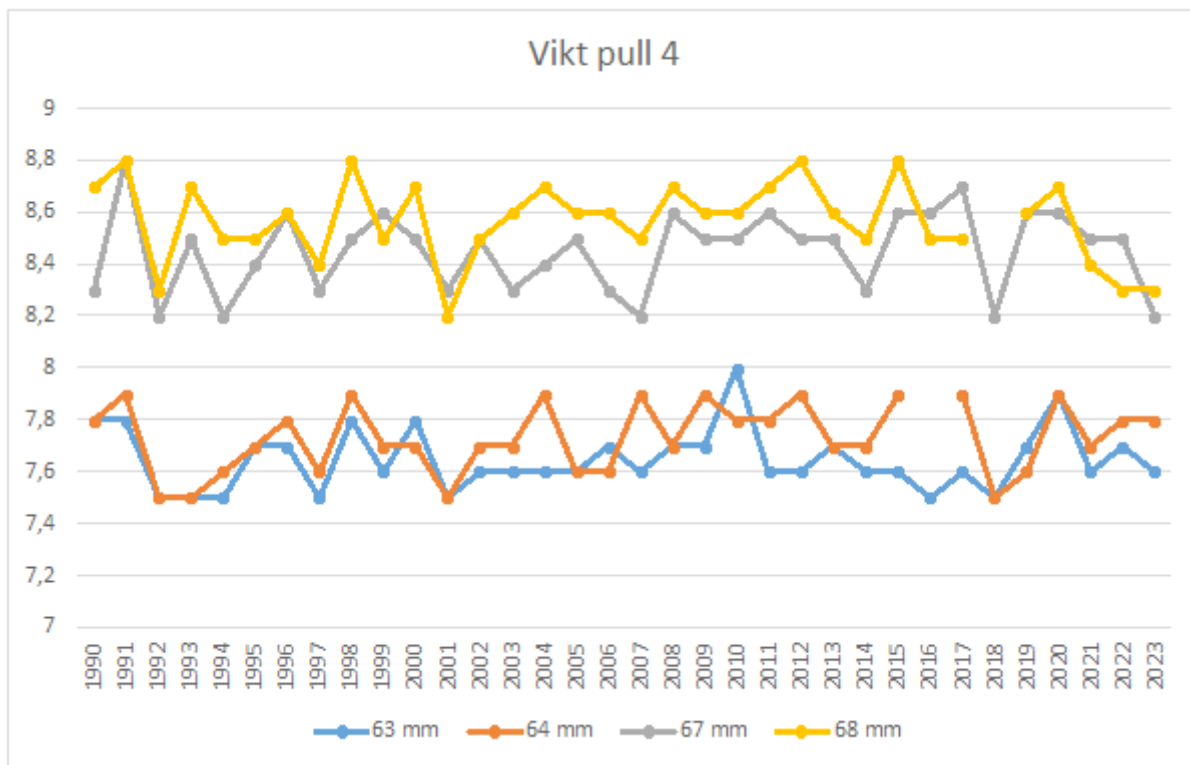
Ett eventuellt problem, som kan påverka vår analys, är att vi inte täcker in hela perioden med lokala ungfågelrörelser (pull 0-4; se Figur 1). I och med det allt varmare klimatet anländer lövsångarna allt tidigare till häckningsområdena på våren, dvs man kan tänka sig att häckningen tidigareläggs och att pullruggningen därmed avslutas allt tidigare numer (vi har även tittat på ankomstdatum mm under vårmärkningen i Sundre men mer om detta i kommande Staingylpar). Detta skulle i så fall kunna innebära att vi fångar en allt mindre

andel av de säkert lokala ungfågeln (pull 0-4) när klimatet blir varmare. Men som framgår av Figur 3 så föreligger det ingen ändring av mediandatum (det "mittersta" datumet) för fångade ungfåglar med i pullstatus 4 under perioden 1990-2023. Detta tyder på att tidpunkten för pullruggning inte har ändrats över tid, dvs analysen, som visar på en kraftig nedgång av gotländska ungfåglar bör stämma.

FIGUR 3. Mediandatum (i augusti; y-axeln) för ungfåglar med pullstatus 4 under perioden 1990-2023. Den streckade trendlinjen visar att median-datumet varit oförändrat under perioden.

Vi frågade oss också om ungfågeln mår sämre numer, dvs om ungfågelnas vikt har minskat under perioden 1990-2023. Figur 4 där vikten för hanar och honor (längre respektive kortare vingar) i pullstatus 4 plottats, visar dock att så inte är fallet; de som överlever (och fångas) tycks alltså inte må sämre.

FIGUR 4. Vikt (gram) för hanar (67 och 68 mm vinge) och honor (63 och 64 mm vinge) med pull 4 under perioden 1990-2023.

Frågan om vad som är den bakomliggande orsaken till nedgången av lövsångare på Gotland återstår att fundera över – antagligen rör det sig om komplexa samband; förutom förhållandena under häckningen kan även vad som sker under flyttning och förhållandena i vinterkvarteren spela roll. Det förändrade klimatet med torrare och framförallt varmare väder kan påverka såväl ankomsten på våren, häckningsförloppet som tillgången på föda. I ett försök att utvärdera om minskningen av de gotländska lövsångarna kan hänga samman med förändringar i temperatur och nederbörd under häckningssäsongen har vi hämtat data från Hoburg via SMHI. Utvärderingen av detta pågår; vi tittar på eventuella samband under olika faser av häckningen: ruvnings-fasen, bounge-fasen och då ungfågarna blivit flygga och lämnat boet. Vi får återkomma med en detaljerad rapport kring detta på det kommande höstmötet och i kommande nummer av Staingylpen. Klart är dock att det tycks finnas ett samband mellan den kraftiga nedgången 2016-2023 och ökad temperatur!

Utvärderingen av "allt detta" pågår – ambitionen är att det så småningom ska resultera i en vetenskaplig artikel. Tanken är att analysen av Sundregruppens lövsångar-data bara är en början; hur ser det ut för ärtsångaren och för törnsångaren på Gotland? I och med att vi som standard noterar pullstatus hos ungfåglar kan vi urskilja de som säkert är lokala gotländska fåglar (med pullstatus 0-4), dvs vi har på så sätt möjlighet att övervaka populationsutvecklingen hos olika arter. I lövsångar-materialet har 86% av ungfågarna bestämts till pull, resterande 14%, dvs med obestämd status, har vi i analysen skattat till status (redovisar inte detaljerna här). Med andra ord, för att kunna urskilja de gotländska fåglarna är det viktigt att så många ungfåglar som möjligt får noterad pullstatus. Vi vill uppmana alla våra ringmärkare att så långt som möjligt fortsätta att notera pullstatus för att även fortsättningsvis göra det möjligt att följa populationsutvecklingen!

Anders N, Åsa och Leo (med gott stöd av Thord Fransson på Ringmärkningscentralen)

Lövsångare.

Fem år av extraveckor

Sedan 2020 har vi haft en veckas ringmärkning enligt standardiserade metoder innan vår ordinarie säsong börjar, dvs 18-24 april. Syftet med detta projekt har varit att undersöka om vi kan se att de tropikflyttande tättingarna tidigarelagt sin migration vilket skulle kunna vara en logisk effekt av ett varmare klimat. Fem års studier är förstås en kort tid att dra några stora slutsatser från men baserat på de siffror vi kan sammanställa nu kan vi iallafall se att vi inte fångar några stora mängder av de berörda fåglarna. För att kunna få en än mer underbyggd bild av läget kommer vi fortsätta med denna vecka ett tag till, hur länge är dock inte bestämt än.

Tabellen nedan visar det totala antalet fåglar per art som fångats under extraveckan. De fåglar som är extra intressanta här är alltså göktyta, lövsångare, svarthätta, ärtsångare, svartvit flugsnappare och stenskvätta. Göktyta och stenskvätta fångas dock i så få antal per säsong att de utelämas från diagrammen på följande sida.

Arter	2020	2021	2022	2023	2024
Rapphöna					1
Skata		1			
Ringduva					1
Större hackspett				1	1
Göktyta				2	
Svartmes			1		
Blåmes	3		4	2	
Talgoxe		2	4	4	2
Lövsångare	35		3	28	7
Gransångare	71	20	53	30	17
Svarthätta	4		2	6	2
Br.kronad kungsfågel			2	4	
Kungsfågel	1	104	58	360	21
Ärtsångare	47				
Gärdsmyg	6	8	14	75	11
Stare					1
Trädkrypare		1			
Koltrast	7	1	5	8	4
Björktrast			1		
Rödvingetrast	12	12	11	7	
Taltrast	26	3	17	19	3
Rödhake	304	99	211	210	13
Sv. flugsnappare	1				
Svart rödstjärt				2	
Rödstjärt	3		3	1	2
Stenskvätta	1		1		
Järnsparv	2	6	14	4	
Sädesärla	1		2	2	
Bofink	10	6	2	1	1
Bergfink			1	2	2
Stenknäck		1	1	1	
Grönfink	3	1	3		
Hämpling	8	5	5	5	1
Gråsiska			2	2	
Brunsiska		1			
Steglits				1	
Grönsiska		1			1
Gulspurv	3	2	4	1	
Sävspurv	1	1		1	
Totalt	549	276	425	777	91

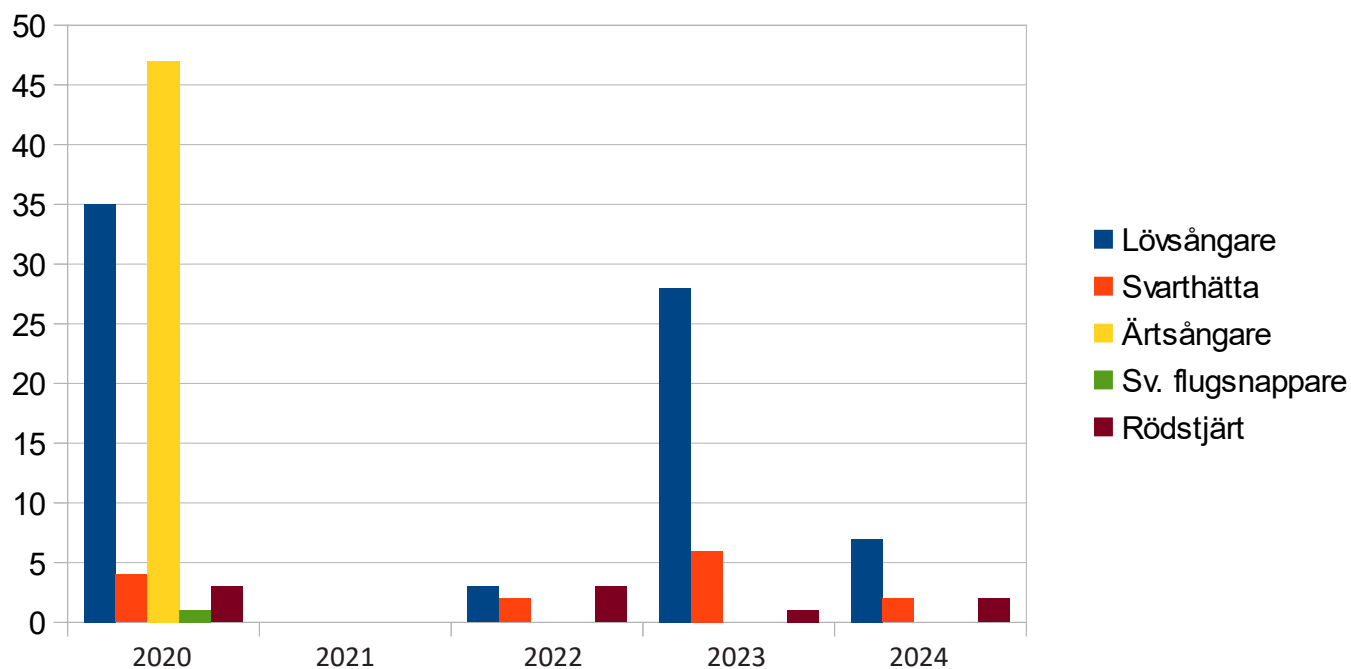

Stenskvätta

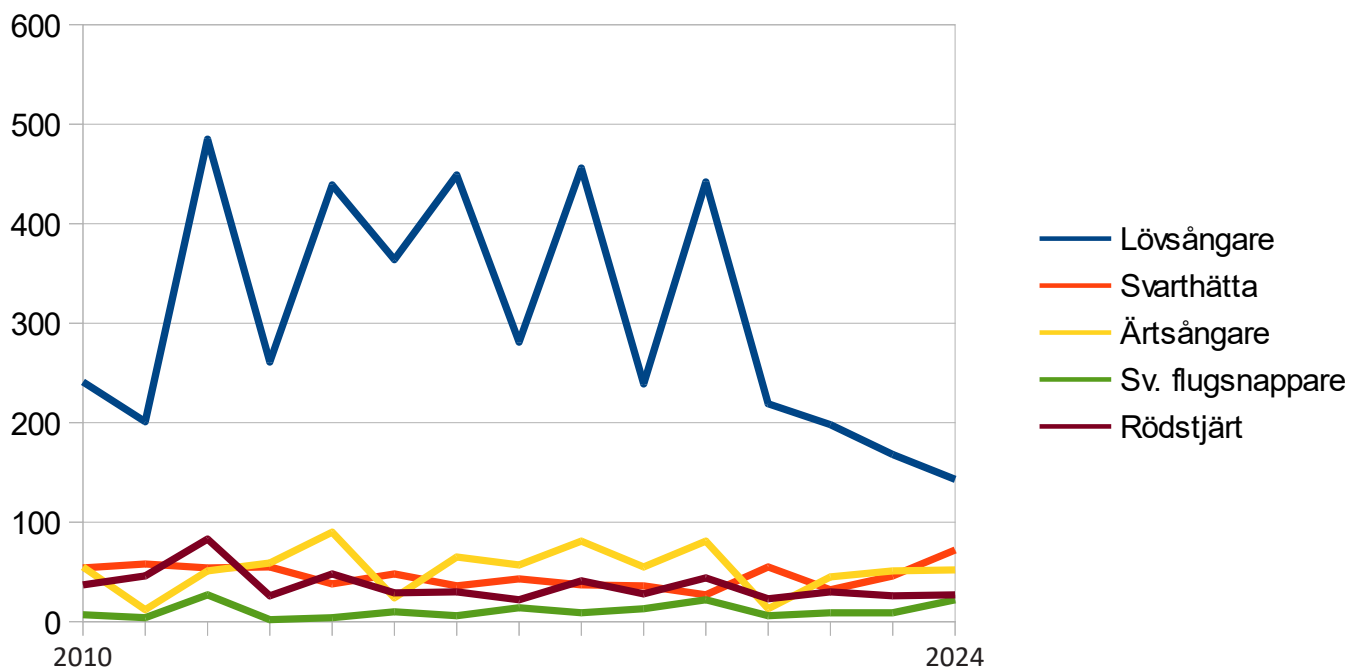
Göktyta

Ringmärkta tropikflyttare 18-24 april 2020-2024

Diagrammet visar det totala antalet tropikflyttande fåglar som fångats under extraveckan varje år. Som synes är det stor variation mellan åren för lövsångare och ärtsångare - två arter som kommer i stora antal under säsongen. Övriga tre arter förekommer inte i någon stor mängd.

Ringmärkta tropikflyttare 25 april - 9 maj 2010-2024

Här ser vi antalet ringmärkta fåglar av samma arter som ovan, under de två första veckorna på ordinarie säsong de senaste 15 åren. Lövsångare uppvisar en mycket tydlig nedgång medan övriga arter ser ut att ha en mer stabil förekomst i näten även om senaste fem åren legat förhållandevis lågt för ett par arter.

Observationer i fält, Sundre socken

Sundre socken bjuder gärna på många rara fågelmöten. Nedan vårens obsar av lite större dignitet.

April

27: stäpphök, dvärgmås

28: Stäpphök

30: jorduggla

Maj

3: jorduggla, kustlabb

4: svart rödstjärt, dvärgmås

6: gräshoppsångare

7: aftonfalk, svart rödstjärt

8: jorduggla

9: bredstjärtad labb, stäpphök

10: rödspov, gulhämpling

11: svartkråka

12: jorduggla, blåhake, kaspisk trut, mindre flugsnappare, biätare

13: gulhämpling, mindre flugsnappare, kornknarr

15: gulhämpling, mindre flugsnappare

16: jorduggla, gräshoppsångare, gulhämpling

17: vitnäbbad islom, härfågel, aftonfalk

18: fiskgjuse, svartkråka

19: ängshök, blåhake, svartkråka,

21: pilgrimsfalk

22: höksångare, *sporadiskt fram till 4 juni*

24: lundsångare, mindre flugsnappare, sommargylling

25: lundsångare, mindre flugsnappare

27: aftonfalk

28: aftonfalk, kornknarr

30: vitnäbbad islom, sommargylling, svartnäbbad islom

31: bivråk

Juni

1: aftonfalk

4: pilgrimsfalk

5: lundsångare

Rapport från årsmöteshelgen

Artrace på Aurriv.

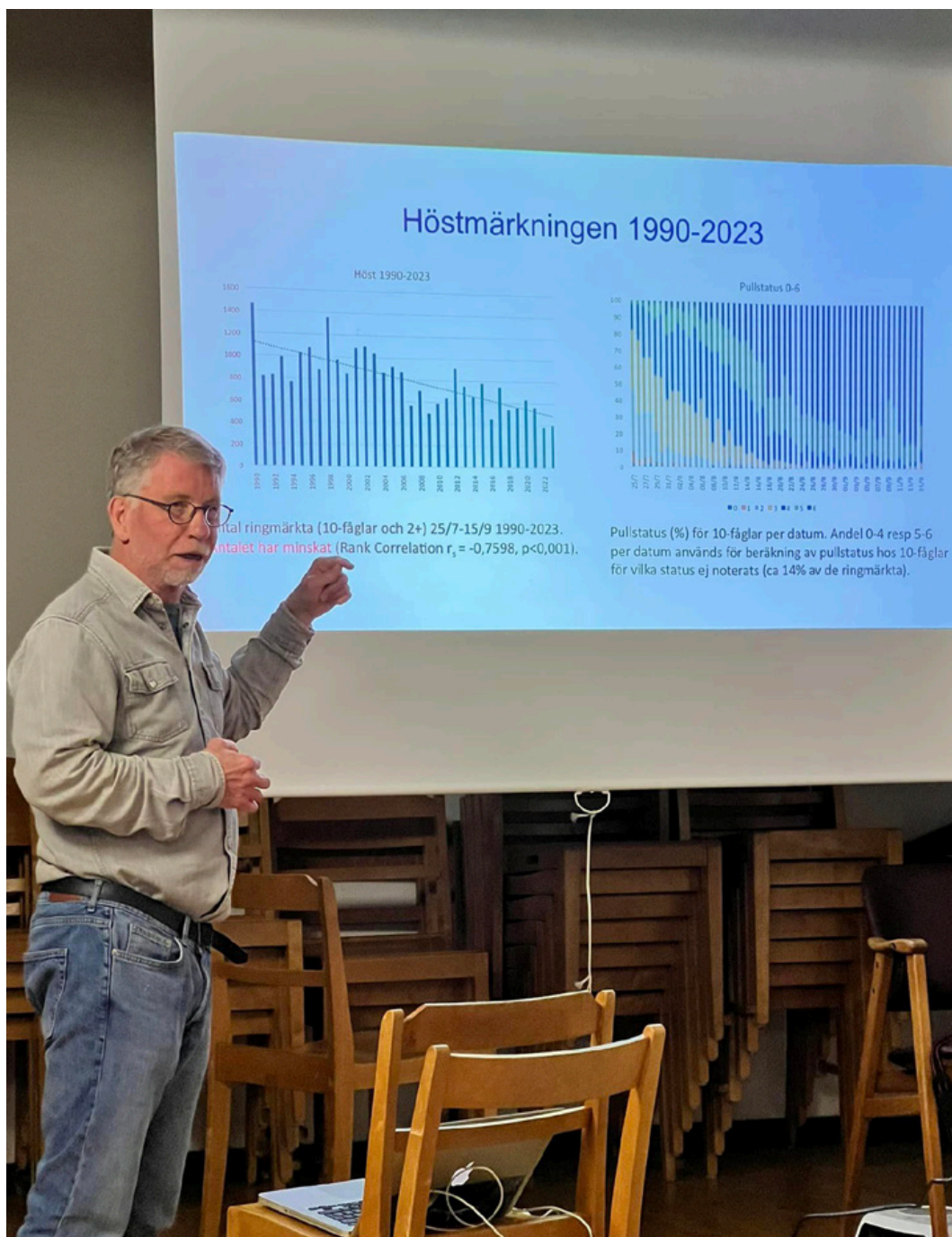
Sundregruppens årsmöte hölls som traditionen bjuder på trevliga Pensionat Holmhällar, som både var helgens möteslokal och boende för deltagarna. Redan fredag kväll samlades några av oss på plats och värmdes upp inför lördagsmorgonens artrace och mellan kl. 08:00 och 13:00 for sedan tre framlottade lag runt på Storsudret för att räkna in så många arter som möjligt. Vinnarna blev Kerstin, Per Johan, och Mathias med 96. Stort grattis till er! Totalt observerades 104 arter under racet, exempelvis brandkronad kungsfågel, svart rödstjärt och dvärgbeckasin. Vi tror att det är rekord för våra artrace, så till alla deltagare - snyggt jobbat!

Efter en god lunch och lite vila var det dags för det högtidliga årsmötet som denna gång utgjordes av 15 medlemmar. På mötet diskuterades bland annat bilens vara eller icke vara samt intressanta förslag angående boende och första hjälpen-kurs.

Per Smitterberg berättar om ringmärkning av havsörn.

Styrelsen kommer att titta närmare på dessa frågor under året. Lars Anmark, som sedan flera år tillbaka varit adjungerad, valdes in till ordinarie styrelseledamot. Varmt välkommen!
Mathias, Anders T och Per Johan ställde upp för omval och fick fortsatt förtroende, som respektive ordförande, vice ordförande samt sekreterare.

Anders Nissling redogör för sin analys av stationens data från lövsångare

Efter årsmötet dukades det upp för en god tvårättersmiddag signerad Kerstin, Per Johan och Anders T. Därefter följde spännande föredrag om fågellivet på Gotland. Anders Nissling berättade om sin forskning baserad på Sundregruppens ringmärkningsdata som visar att lövsångarna minskat med över 70 % sedan 1990. Det är en tråkig utveckling, men visar hur viktigt det är att vi fortsätter med vårt arbete. Vi är tacksamma att Anders har dykt ner i all data och bidrar med värdefulla insikter (läs mer på sida 15-18 i denna Staingylp!). Per Smitterberg bjöd sedan på en intressant föreläsning med många fina fotografier om havsörnen på Gotland. Det är glädjande att havsörnen har kommit tillbaka! Vi fick lära oss att 2023 häckade 55 par på ön. Per gör ett fantastiskt ideellt arbete med sin inventering av havsörnen på Gotland. Det är vi så tacksamma för!

Vi vill rikta ett stort tack till alla som deltog på årsmöteshelgen, ni bidrog till en lyckad och trevlig stämning med god gemenskap!

Rapport från introduktionskurs i ringmärkning

24-26 maj hölls en introduktionskurs i ringmärkning på stationen där sju deltagare fick vara med och testa på vad livet som personal har att erbjuda och vi hade en mycket trevlig helg med fint väder och härligt umgänge. Fåglarna hade förvisso gärna ha fått vara fler, men å andra sidan kunde vi nu ta god tid på oss och gå igenom alla moment utan att vara stressade över att nät och påsar hängde tunga runt oss.

Fredag kväll och lördag morgon jobbade vi i märkområdet och kunde glädja oss åt så fina arter som mindre flugsnappare och höksångare. Lördag eftermiddag åkte vi sedan till Barshageudd och förberedde ett tillfälligt litet märkområde inför söndagsmorgonen. Efter att ha tittat över platsen och diskuterat olika biotoper och vindriktningar tyckte vi oss ha funderat ut lämpliga placeringar för sex nät som sedan åkte upp efter viss röjningsinsats i markvegetationen. En intressant övning för alla inblandade!

När morgonen sedan kom visade det sig att det inte riktigt blåste enligt prognos så två nät fick flyttas, och udden var ganska tom på fåglar. Men ytterligare en höksångare fick ring jämt en koltrast som märkts på stationen för två år sedan. Så viss framgång hade vi iallafall!

Det viktigaste var förstås att alla deltagare var nöjda med kursen, och vi glädjer oss extra åt att fyra av dem i skrivande stund planerar att delta i höstens märkning.

Stort tack för visat intresse och starka insatser!
/Thomas, Fredrik och Mathias

Brunsångre är inte helt ovanlig under senhöstmärkningen.

HÖSTSÄSONGEN 2024 inleds den 25 juli!

Boka in några dagar eller en gärna en hel vecka och upplev ett fantastiskt Gotland, en magisk socken, otaliga vackra och spännande fåglar och en fin gemenskap.

Hör av dig till oss på bokning@sundrefagelstation.se

Först till kvarn.....

- Ordinarie höstsäsong hålls som alltid 25 juli till 15 september. Näten är uppe från en timme innan soluppgång till åtminstone kl 10.00, varje dag så länge vädret tillåter.
- Från och med 16 september sätter vi igång med den numera återkommande senhöstmärkningen där vi har nät uppe i mån av bemanning fram till mitten av november för att fånga gråsiskor, tajgasångare och annat spännande som gästar ön under hösten. Samtliga helger brukar boka upp sig och flertalet veckor. Kolla bokningskalendern för att se om det är någon aktivitet.
- 11 - 13 oktober är det Hösträff med samvaro och märkning. Mer info kommer när det närmar sig. Observera att helgen i år ligger en vecka senare än normalt, detta för att inte krocka med GOF:s 50-årsfest.

TACK!

Sundregruppen är en ideell förening med många engagerade, men vi behöver bli fler! Att bedriva en fågelstation är kostsamt och föreningen är beroende av gåvor och bidrag från allmänheten och andra. Ett sätt att stödja ringmärkningen vid Hoburgen är att bli stödmedlem i föreningen. Då erhåller man också denna tidskrift – Staingylpen – två gånger per år elektroniskt. Vill du ha den i pappersform går det också bra, men då till självkostnadspris. Glöm inte att skriva namn och e-postadress på inbetalningen!

Föreningen vill åter tacka Sundreborna Einar Johansson och Sune Jacobsson för god hjälp med det praktiska. Tack också till alla som stöttat föreningens ekonomi med stora eller små bidrag!

Slutligen - tack också till alla övriga som hjälpt till som märkare och assistenter under säsongen. Vi gläder oss åt flera nya ansikten i verksamheten och ser fram emot hösten som redan nu står för dörren för fåglarna. Om du är intresserad av att delta i höst, för det finns alltid plats för fler assistenter, hör av dig oss. Den 25 juli börjar en ny säsong bland näten i Sundre. Det ser vi fram emot!

Mathias Wilson
Ordförande

Ingen höst utan sparvhök!